

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ

UNIVERZITET CRNE GORE FILOLOŠKI FAKULTET			
25. 10. 2023.			
Priloga	Broj	Prilog	Vrijednost
03	2039/4		

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filološkog fakulteta od 24.01.2022. godine imenovana je Komisija za ocjenu master rada „Romantičarski pristup knjaza Nikole u poetskom prevodu Šatobrijanovog proznog djela *Potonji Abenseraž*“ kandidatkinje Dijane Damjanović (br. indeksa: 1/20), sa Studijskog programa Francuski jezik i književnost, u sljedećem sastavu: prof. dr Jasmina Tatar-Anđelić, doc. dr Jasmina Nikčević i prof. dr Dragan Bogojević.

Komisija Vijeću podnosi Izvještaj o ocjeni master rada.

IZVJEŠTAJ O OCJENI MASTER RADA

Master rad „Romantičarski pristup knjaza Nikole u poetskom prevodu Šatobrijanovog proznog djela *Potonji Abenseraž*“ kandidatkinje Dijane Damjanović napisan je na 85 strana. Strukturu rada, pored Uvoda i Metodologije i strukture rada, čine sljedeća poglavlja: *Osnovne odlike romantizma, Les aventures du dernier Abencérage i Potonji Abenseraž, Komparativna analiza romantičarskih elemenata u prevodu, Komparativna analiza stilsko-lingvističkih elemenata u prevodu, Komparativna analiza tri pjesme, Zaključak, Bibliografija.*

Koncepcija rada

U **Uvodu** kandidatkinja kratko obrazlaže temu rada i njenu aktuelnost, a potom ukazuje na cilj, predmet i motiv istraživanja, uz navođenje glavnih hipoteza i osnovnih tematskih cjelina u radu.

Nakon toga slijedi prezentacija **Metodologije i strukture rada**, u kojoj kandidatkinja obrazlaže metode koje je koristila i jezgrovito prezentira strukturu rada po poglavljima.

U **prvom poglavlju: Osnovne odlike romantizma** (potpoglavlja: *Nastanak romantizma u Francuskoj, O Šatobrijanu, Romantizam na našim prostorima*), kandidatkinja daje presjek najvažnijih odlika romantizma, uz fokus na francuski kontekst. Opisujući stvaralaštvo Fransa-Rene de Šatobrijana, ukazuje na zasluge Šatobrijana u formiranju francuskog javnog mnjenja i razvoju romantizma u Francuskoj. Nakon toga, kandidatkinja se osvrće na zajedničke crte romantizma u bivšoj Jugoslaviji i Crnoj Gori, navodeći najvažnije predstavnike i naglašavajući Nikolino mjesto u okviru pomenutog književnog pravca.

U **drugom poglavlju: *Les aventures du dernier Abencérage i Potonji Abenseraž*** (potpoglavlja: *Les aventures du dernier Abencérage i Potonji Abenseraž*), kandidatkinja analizira kontekst nastajanja Šatobrijanove novele i sumira relevantna kritička zapažanja o njenoj književnoj vrijednosti i mjestu koje zauzima u cjelokupnom Šatobrijanovom opusu. Kandidatkinja potom utvrđuje razloge, motive i okolnosti koji su najviše uticali da se Nikola upusti u prevod *Potonjeg Abenseraža*, ističući neke osnovne odlike njegove poetike.

U **trećem poglavlju: *Komparativna analiza romantičarskih elemenata u prevodu*** (potpoglavlja: *Emocije, Ljubav, Religija, Istoricism/prošlost, Tradicija/rodoljublje, Nostalgija, Umjetnost, Opisi prirode, Fizički izgled, Lik Dona Blanke*), kandidatkinja Dijana Damjanović izdvaja i analizira karakteristične romantičarske odlike u prevodu i originalu, mapirajući i kategorišući prevodilački postupak kralja Nikole. Kandidatkinja navodi odabrane primjere iz originala, koje daje u slobodnom prevodu u fus-noti, a potom i Nikolin prevod, u cilju što objektivnije percepcije samog rada. U skladu sa postavljenim zadatkom, kandidatkinja je ustanovila da Nikola najčešće koristi tehnike adaptacije (zamjena, dodavanje, brisanje), ističući da je posebno bio inspirisan likom Dona Blanke, što je vidljivo i iz prepjeva proznih sadržaja koji se odnose na ovaj ženski lik.

U **četvrtom poglavlju: *Komparativna analiza stilsko-lingvističkih elemenata u prevodu*** (potpoglavlja: *Upotreba vremena, Leksička analiza, Leksički odabir, Upotreba turcizama, Karakteristična stilsko-prevodilačka rješenja*), kandidatkinja analizira karakteristična jezička rješenja kojima Nikola pribjegava. Kandidatkinja komparira upotrebu vremena, stilskih figura, leksike i turcizama u Nikolinom prevodu, kao i pojedine metričke osobenosti. Ustanovila je da je Nikola više skoncentrisan na stih, nego li na rimu i estetske elemente. Kandidatkinja zaključuje da je Nikolin poetski prevod prozne novele, upotrebom narodnog jezika i izraza, osobito turcizama, doprinio toplini izraza i leksičkoj raznovrsnosti i odgovorio očekivanjima i boljem razumijevanju od strane crnogorske publike.

U **petom poglavlju: *Tri pjesme*** (potpoglavlja: *Prva pjesma, Druga pjesma, Treća pjesma*), kandidatkinja je komparirala Nikolin prevod tri pjesme, koje čine sastavni dio Šatobrijanove novele. Kandidatkinja je ustanovila da Nikola i tom prilikom iskazuje veliko umijeće stihotvorstva. U prvoj pjesmi je zadržavao osmerac u pet katrena, uz uvođenje nejednakog, slobodnog stiha u preostala dva, praveći sedam strofa, u odnosu na pet u originalu. Kandidatkinja konstatuje da Nikola ni u drugoj pjesmi ne robuje originalnoj formi, jer original sadrži šest oktava, dok prevod ima devet osmeračkih katrena. Pri tom, Nikola ne prevodi petu strofu, dok šestu skraćuje. Kandidatkinja je uočila da Nikola koristi imperativ i retoričko pitanje, čime doprinosi izražajnosti izraza. Treću pjesmu, koja najavljuje kraj novele i predstavlja Šatobrijanov pastiš na čuveno Kornejevo djelo *Sid* iz 1637. godine, Nikola sažima u dvije strofe, što po mišljenju kandidatkinje oslikava Nikolinu težnju da poetira efektom i upečatljivom zavšnicom.

U **Zaključku** kandidatkinja prezentira sažetu i preglednu sintezu rada i rezultata istraživanja.

Literatura sadrži reference koje se pominju u radu, ukupno njih 33, od čega su 12 internet izvori.

Metode i predmet istraživanja

Kandidatkinja je koristila široku lepezu metoda u svom radu. U prvom poglavlju najviše je primjenjivala pozitivistički, komparativni i istorijski metod, budući se bavila biografskim i literarnim elementima karakterističnim za oba autora, te istorijskim i društvenim kontekstom u kome su stvarali. Kandidatkinja sumira najvažnije odlike evropskog romantizma, s fokusom na Francusku i naše prostore, uvezujući stvaralaštvo Šatobrijana i kralja Nikole u naznačenom periodu.

U drugom poglavlju istorijskim metodom i metodom analize sadržaja, kao i komparativnim metodom, kandidatkinja analizira i utvrđuje književne odlike oba djela i motive koji su inspirisali Nikolu za poetski prevod.

U preostalim poglavljima, kandidatkinja koristi filološki i komparativni metod, te metode analize sadržaja i sinteze, kako bi najbolje definisala i naglasila romantičarske i stilsko-lingvističke karakteristike Nikolinog poetskog prevoda i tehnike koje je koristio u cilju bolje recepcije od strane domaće publike.

Istraživačka pitanja

Osnovna hipoteza kandidatkinje se zasniva na tome da aktualizacija romantičarskog pristupa kralja Nikole u prevođenju Šatobrijanovog djela razotkriva pozadinu istorijsko-političkih i socio-kulturnih faktora nastanka prevoda

Kandidatkinja je tokom uporedne analize romantičarskih odlika i stilsko-jezičkih rješenja dokazala da kod oba autora postoji zajednička težnja za promovisanjem religijske tolerancije i multikonfesionalizama u ime univerzalnog ljubavnog principa. Šatobrijanova novela o neostvarivoj ljubavi između Španjolke, Dona Blanke, i mavarskog potomka, Aben-Ameta, inspiriše kralja Nikolu da nadahnutim stihovima podstiče patriotizam svojih savremenika i u crnogorsku oslobodilačku epopeju „umetne“ lirski i empatični tonalitet, što odnos između čitaoca i autora čini prisnijim i intenzivnijim.

Drugu hipotezu, da se kralj Nikola svjesno opredijelio za poetski prevod zbog bolje recepcije među sunarodnicima, kandidatkinja potkrijepljuje analizom Nikolinog prevodilačkog postupka. Kandidatkinja smatra da izbor osmeračkog stiha, narodni jezik, upotreba turcizama i druga slična rješenja, jasno iskazuje namjeru prevodioca da sunarodnicima prepoznatljivim poetskim izrazom prenese viteški i plemeniti karakter ljubavi dvoje mladih ljudi, kojima razlika u vjeri predstavlja nepremostivu prepreku za ostvarivanje ljubavi.

Kandidatkinja treću tezu o valorizaciji prevodilačkog i frankofilnog profila kralja Nikole kroz prizmu poetskog prevoda Šatobrijanove novele obrazlaže komparativnom analizom. Kandidatkinja smatra da Nikolino poznavanje francuskog jezika i prevodilačko umijeće nijesu dovoljno isticali, te da se analizom poetskog prevoda Šatobrijanovog djela upravo doprinosi valorizaciji prevodilačkog profila kralja Nikole. Istovremeno, budući da je Nikola izabrao da

prevede djelo jednog od najboljih francuskih pisaca, jasno govori o njegovom visokom stepenu poznavanja francuskog jezika, kulture i civilizacije.

Zaključci i naučni doprinos

Rad „Romantičarski pristup knjaza Nikole u poetskom prevodu Šatobrijanovog proznog djela *Potonji Abenseraž*“ kandidatkinje Dijane Damjanović potvrđuje postavljene hipoteze i doprinosi kritičkom iščitavanju prevodilačke literature sa francuskog jezika.

Analizom Nikolinog prevodilačkog postupka romantčarskih elemenata i jezičko-stilskih elemenata, ovo istraživanje predstavlja originalan naučni doprinos u našoj prevodilačkoj literaturi s francuskog jezika.

Rad predstavlja značajan naučni iskorak u boljem sagledavanju i valorizaciji Nikolinog prevodilačkog umijeća i izvrsnog poznavanja francuskog jezika, i vrijedan naučni dokument za obje kulture: crnogorsku i francusku.

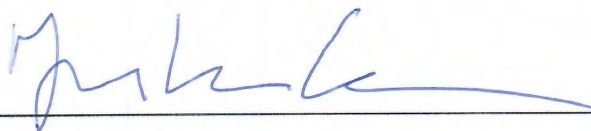
Budući da se u radu njeguje multidisciplinarni pristup (istorija, sociologija, književnost, traduktologija, analiza diskursa), dometi istraživanja prevazilaze usko prevodilački okvir i razvijaju svijest o diverzifikaciji proučavanja francusko-crnogorskih kulturnih i književnih veza.

Radom se dokazuje i postojanje duge frankofilne tradicije u Crnoj Gori, koja se nedovoljno afirmiše i o kojoj se malo govori, te u tom smislu predstavlja inspirativno štivo za dodatna istraživanja u oba pravca.

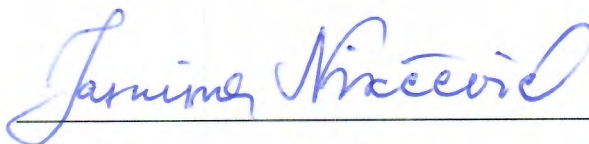
Komisija s osobitim zadovoljstvom predlaže Vijeću Filološkog fakulteta da prihvati Izvještaj i odobri javnu odbranu magistarskog rada kandidatkinje Dijane Damjanović.

KOMISIJA

prof. dr Jasmina Tatar-Andelić (članica)

doc. dr Jasmina Nikčević (članica)

prof. dr Dragan Bogojević, mentor

